

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Έφηβοι στην πρίζα

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από άρθρο που έχει δημοσιεύσει ο Άθως Δημουλάς στην ιστοσελίδα <https://www.kathimerini.gr> στις 28 Ιανουαρίου 2019 και αναφέρεται στη σχέση εξάρτησης που έχουν αναπτύξει οι έφηβοι με το κινητό τους τηλέφωνο.

Πριν από περίπου δέκα με δώδεκα χρόνια, ο κόσμος άλλαξε. Ο κόσμος των κινητών τηλεφώνων, έστω. Κυκλοφόρησαν τα iPhone και το σύστημα Android¹, η οθόνη αφής αντικατέστησε τα παραδοσιακά πλήκτρα, η σύνδεση στο ίντερνετ έγινε δεδομένη πολυτέλεια και τα social media² εξελίχθηκαν σε ένα παγκόσμιο σπίτι. Κάπως έτσι τα 122 εκατ. τηλέφωνα που πουλήθηκαν το 2007 έφτασαν μία δεκαετία αργότερα στο 1,5 δισεκατομμύριο. Είναι τα χρόνια που τα παιδιά που γεννήθηκαν στην αυγή της νέας χιλιετίας αποκτούσαν την πρώτη τους προσωπική συσκευή.

Είναι η γενιά των σημερινών εφήβων, την οποία οι κοινωνιολόγοι ονομάζουν Generation Z³ (ως συνέχεια της Generation Y⁴, των περιβόητων Millennials) ή i Generation, με το «i» να λειτουργεί για προφανείς λόγους ως σύμβολο αυτής της εποχής. Είναι η πρώτη γενιά που δεν έχει μνήμες από έναν κόσμο χωρίς ίντερνετ, είναι τα παιδιά που έμαθαν από νωρίς πώς είναι να χτυπάει ένα κινητό τηλέφωνο στο σπίτι, που εξοικειώθηκαν από μικροί με τις οθόνες και σήμερα διαμορφώνουν την προσωπικότητά τους μέσα από τα προφίλ τους στα social media.

Την ίδια ακριβώς στιγμή που τα «έξυπνα» τηλέφωνα άρχισαν να εξαπλώνονται, ας πούμε στο τέλος της προηγούμενης και στην αρχή της τρέχουσας δεκαετίας, άρχισε να παρατηρείται και μια σημαντική αλλαγή στη συμπεριφορά των εφήβων. Μια αμερικανική έρευνα, που βρίσκεται σε εξέλιξη εδώ και δεκαετίες εξετάζοντας τις συνήθειες και τα χαρακτηριστικά αυτών των ηλικιών, παρουσίασε μια σειρά από πολύ εντυπωσιακά ευρήματα. Φαίνεται, λοιπόν, ότι οι σημερινοί έφηβοι βγαίνουν έξω πολύ λιγότερο, δεν επιδιώκουν τις κοινωνικές συναναστροφές, αλλά ούτε και την ανεξαρτησία τους

¹ Το Android είναι το πιο ευρέως διαδεδομένο λογισμικό στον κόσμο. Εφαρμόζεται σε συσκευές κινητής τηλεφωνίας.

² social media: Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

³ Generation Z: όσοι είναι γεννημένοι μεταξύ 1996-2012

⁴ Generation Y: όσοι είναι γεννημένοι μεταξύ 1981-1995

από την πατρική οικογένεια, ενώ εμφανίζονται απρόθυμοι να εμπλακούν συναισθηματικά μεταξύ τους.[...]

Εν τω μεταξύ, η ζωή έχει μεταφερθεί στα smartphones⁵ σε όλα τα επίπεδα. Το bullying⁶ που παρατηρούνταν ως μάστιγα στα σχολεία τις προηγούμενες δεκαετίες συμβαίνει πλέον στα social media: cyberbullying⁷, η εκδοχή του εκφοβισμού προσαρμοσμένη στις οθόνες. Μια πρόσφατη αμερικανική έρευνα (Pew Research Center) κατέδειξε ότι το 59% των εφήβων έχουν υποστεί έστω και μία φορά κάποιου είδους bullying στο διαδίκτυο – συχνότερες είναι οι λεκτικές επιθέσεις και η διάδοση ψευδών φημών. Είναι μάλλον αυτονόητο τι μπορεί να προκαλέσει κάτι τέτοιο σε ένα παιδί: από ένα επιφανειακό αίσθημα μειονεξίας μέχρι κοινωνικό αποκλεισμό.[...]

A3. Υπόθεσε ότι συμμετέχεις σε συζήτηση σε γνωστή σελίδα κοινωνικής δικτύωσης με θέμα τη σχέση των εφήβων με τα κινητά τους τηλέφωνα. Σε 200- 250 λέξεις να αναπτύξεις την άποψή σου σχετικά με το αν η σχέση αυτή επηρεάζει θετικά ή αρνητικά τις κοινωνικές συναναστροφές των εφήβων αναφέροντας και παραδείγματα από τη δική σου εμπειρία. (Μπορείς να αξιοποιήσεις στοιχεία από το κείμενο αναφοράς)

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΖΩΗ ΚΑΡΕΛΗ (1901 – 1998)

Νεότητα Δύσκολων Χρόνων

Το παρακάτω ποίημα ανήκει στη Ζωή Καρέλη από τα Ποιήματα, Ερμής 1996.

Τι θα κάνουν οι νεότατοι, οι ωραίοι,

με την τραγικήν εφηβεία,

ραγισμένο κρύσταλλο της ψυχής,

αφανισμένο λουλούδι, άγουρο χαλασμένο καρπό,

κίτρινο της αυγής χρώμα μελαγχολικό;

Αρχίζει μέρα συννεφιασμένη,

⁵ smartphones: έξυπνα τηλέφωνα

⁶ bullying: εκφοβισμός

⁷ cyberbullying: διαδικτυακός εκφοβισμός

μ' αδιέξοδον ουρανό, βαρύ, φορτωμένο

καταιγίδες φανερές κι ύπουλες.

Τι θα κάνουν εκείνοι, που έχουν

τα ωραία, τα φοβερά εκείνα μάτια

της νεότητας καθαρά κι αμετάπειστα;

Τι θα κάνουν οι έφηβοι,

όταν τόσο πολύ γνωρίζουν

και δεν μπορούν να ελπίζουν,

καθώς αρχινούν τη ζωή;

Λαχταράν ουρανό, καθαρό φως

και στον γαλάζιο πόντο ν' αρμενίσουν

ελεύθεροι, να πιστέψουν ζητούν

στην ανθρώπινη δύναμή τους ακέρια.

Τι ξέρουν οι μεγάλοι και δεν μιλούν;

Ποια σκληρότητα έμαθαν;

Ο Αχιλλέας κι ο Οδυσσέας

δεν ξεκινούν στους πολέμους, πιστεύοντας

στους ωραίους, κοντά στους ανθρώπους, θεούς.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. «Τι θα κάνουν οι έφηβοι, όταν τόσο πολύ γνωρίζουν και δεν μπορούν να ελπίζουν, καθώς αρχινούν τη ζωή;»: Ποιο είναι το νόημα αυτών των στίχων, αν λάβεις υπόψη το θέμα του ποιήματος; Ποια απάντηση θα έδινες εσύ σε αυτό το ερώτημα;

2. Αποφασίζεις να στείλεις επιστολή προς έναν/μια φίλο/η, για να μοιραστείς μαζί του/της τους προβληματισμούς και τα συναισθήματα που σου προκάλεσε η ανάγνωση του ποιήματος.

Μονάδες 25